

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ VÀ QUẢN TRỊ KINH DOANH

HÀ THỊ ANH

**ĐÁNH GIÁ BƯỚC ĐẦU XÂY DỰNG
NÔNG THÔN MỚI VÀ MỘT SỐ BIỆN PHÁP
THỰC HIỆN TẠI XÃ NÔNG THỊNH
HUYỆN CHỢ MỚI, TỈNH BẮC KẠN**

Chuyên ngành: Kinh tế Nông nghiệp
Mã số: 60.62.01.15

LUẬN VĂN THẠC SĨ KINH TẾ

Người hướng dẫn khoa học: TS. NGUYỄN QUANG DUỆ

Thái Nguyên, năm 2013

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan rằng, số liệu và kết quả nghiên cứu trong luận văn này là trung thực và hoàn toàn chưa hề được sử dụng để bảo vệ một học vị nào.

Tôi cam đoan rằng, mọi sự giúp đỡ để thực hiện luận văn này đã được cảm ơn và các thông tin trích dẫn trong luận văn đều được chỉ rõ nguồn gốc.

Tác giả luận văn

Hà Thị Anh

LỜI CẢM ƠN

Trước hết với tình cảm chân thành và lòng biết ơn sâu sắc, tôi xin gửi lời cảm ơn đến TS. Nguyễn Quang Duệ - Người trực tiếp hướng dẫn và giúp đỡ tôi hoàn thành luận văn này.

Tôi xin trân trọng cảm ơn các thầy giáo, cô giáo trong Khoa Sau đại học – Trường Đại học Kinh tế và Quản trị kinh doanh Thái Nguyên đã trực tiếp giảng dạy và giúp đỡ tôi trong suốt quá trình học tập và nghiên cứu.

Tôi xin cảm ơn UBND huyện Chợ Mới, UBND xã Nông Thịnh, các tổ chức chính trị, xã hội xã Nông Thịnh, bà con nhân dân xã Nông Thịnh đã cung cấp số liệu thực tế và thông tin cần thiết để tôi hoàn thành luận văn này.

Cuối cùng, tôi xin chân thành cảm ơn đồng nghiệp, bạn bè, cùng toàn thể gia đình, người thân đã động viên tôi trong thời gian học tập và nghiên cứu đề tài.

Thái Nguyên, ngày 11 tháng 04 năm 2013

Tác giả luận văn

Hà Thị Anh

MỤC LỤC

Lời cam đoan	i
Lời cảm ơn	ii
Mục lục	iii
Danh mục từ viết tắt	vi
Danh mục các bảng	vii
Danh mục các hình.....	vii
MỞ ĐẦU	1
1.1. Tính cấp thiết của việc nghiên cứu đề tài.....	1
1.2. Mục tiêu nghiên cứu.....	2
1.3. Đối tượng nghiên cứu.....	3
1.4. Phạm vi nghiên cứu.....	3
1.5. Những đóng góp của đề tài	3
1.6. Kết cấu của luận văn.....	4
Chương 1: MỘT SỐ VẤN ĐỀ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN VỀ XÂY DỰNG NÔNG THÔN MỚI.....	5
1.1. Cơ sở lý luận	5
1.2. Cơ sở thực tiễn	25
1.3. Căn cứ pháp lý để xây dựng nông thôn mới	38
Chương 2: PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	40
2.1. Phương pháp nghiên cứu.....	40
2.2. Hệ thống các chỉ tiêu phân tích.....	45
Chương 3: THỰC TRẠNG VỀ XÂY DỰNG NÔNG THÔN MỚI TẠI XÃ NÔNG THỊNH HUYỆN CHỢ MỚI TỈNH BẮC KẠN	47
3.1. Đặc điểm địa bàn nghiên cứu.....	47
3.1.1. Đặc điểm tự nhiên	47
3.1.2. Đặc điểm kinh tế - xã hội	48
3.2. Đánh giá các chỉ tiêu của xã so với Bộ tiêu chí quốc gia về nông thôn mới của Thủ tướng Chính phủ.....	54

3.2.1. Tiêu chí 1: Tình hình lập và quản lý quy hoạch.....	54
3.2.2. Tiêu chí số 2: Đường giao thông.....	54
3.2.3. Tiêu chí số 3: Thủy lợi	55
3.2.4. Tiêu chí số 4: Hệ thống điện	56
3.2.5. Tiêu chí số 5: Trường học	56
3.2.6. Tiêu chí số 6: Cơ sở vật chất văn hóa	58
3.2.7. Tiêu chí số 7: Chợ.....	58
3.2.8. Tiêu chí số 8: Bưu điện	59
3.2.9. Tiêu chí số 9: Nhà ở của người dân	59
3.2.10. Tiêu chí số 10: Thu nhập.....	60
3.2.11. Tiêu chí số 11: Hộ nghèo	60
3.2.12. Tiêu chí số 12: Cơ cấu về lao động.....	61
3.2.13. Tiêu chí số 13: Hình thức tổ chức sản xuất.....	61
3.2.14. Tiêu chí số 14: Giáo dục	62
3.2.15. Tiêu chí số 15: Y tế	62
3.2.16. Tiêu chí số 16: Văn hóa	63
3.2.17. Tiêu chí số 17: Môi trường	64
3.2.18. Tiêu chí số 18: Đánh giá hệ thống chính trị.....	65
3.2.19. Tiêu chí số 19: Tình hình an ninh, trật tự xã hội.....	65
3.3. Đánh giá chung, hạn chế và nguyên nhân của hạn chế.....	66
3.3.1. Đánh giá chung	66
3.3.2. Hạn chế.....	70
3.3.3. Nguyên nhân	71
Chương 4: ĐỊNH HƯỚNG VÀ MỘT SỐ GIẢI PHÁP XÂY DỰNG	
NÔNG THÔN MỚI TẠI XÃ NÔNG THỊNH.....	72
4.1. Phương hướng, mục tiêu, lộ trình xây dựng nông thôn mới từ năm 2011- 2020.....	72
4.1.1. Phương hướng xây dựng nông thôn mới từ năm 2011 - 2020.....	72
4.1.2. Mục tiêu xây dựng nông thôn mới từ năm 2011 - 2020	72
4.1.3. Lộ trình xây dựng nông thôn mới tại xã Nông Thịnh đến năm 2020	73

4.2. Giải pháp xây dựng nông thôn mới tại xã Nông Thịnh	73
4.2.1. Giải pháp tuyên truyền, nâng cao nhận thức của người dân về xây dựng nông thôn mới	73
4.2.2. Giải pháp xây dựng và hoàn thiện quy hoạch nông thôn mới tại xã Nông Thịnh	74
4.2.3. Giải pháp xây dựng và phát triển cơ sở hạ tầng kinh tế - xã hội	75
4.2.4. Giải pháp phát triển kinh tế và tổ chức sản xuất.....	77
4.2.5. Giải pháp phát triển văn hóa - xã hội, bảo vệ môi trường	79
4.2.6. Giải pháp củng cố hệ thống chính trị	83
KẾT LUẬN VÀ KIẾN NGHỊ	85
1. Kết luận	85
2. Kiến nghị	86
TÀI LIỆU THAM KHẢO	87

DANH MỤC TỪ VIẾT TẮT

NTM	Nông thôn mới
NQ	Nghị quyết
TW	Trung ương
VPCP	Văn phòng chính phủ
UBND	Ủy ban nhân dân
KHKT	Khoa học kỹ thuật
PTNT	Phát triển nông thôn
CNH - HĐH	Công nghiệp hóa hiện đại hóa
KTTW-BNN	Kinh tế trung ương – Bộ nông nghiệp
NN&PTNT	Nông nghiệp và phát triển nông thôn
HTX	Hợp tác xã
BQLDA	Ban quản lý dự án
CN	Công nghiệp
TM	Thương mại
DV	Dịch vụ
SL	Sản lượng
CC	Cơ cấu

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 3.1: Tình hình đất đai của xã Nông Thịnh qua 3 năm (2010 - 2012).....	49
Bảng 3.2: Tình hình lao động tại xã Nông Thịnh qua 3 năm 2010-2012	51
Bảng 3.3: Một số chỉ tiêu kinh tế - xã hội của xã qua 3 năm (2010 - 2012)	53
Bảng 3.4: Cơ sở vật chất trường học qua các năm.....	57
Bảng 3.5: Thực trạng kinh tế - xã hội theo các tiêu chí nông thôn mới	67

DANH MỤC CÁC HÌNH

Hình 1.1: Sự tham gia của người dân trong xây dựng mô hình NTM	14
Hình 3.1: Cơ cấu kinh tế xã Nông Thịnh năm 2012.....	60
Hình 3.2: Cơ cấu lao động của xã trong 3 năm 2010 - 2012.....	61
Hình 4.1: Sơ đồ tổ chức thoát nước cấp thôn.....	80
Hình 4.2: Sơ đồ nguyên tắc xử lý rác thải	80

MỞ ĐẦU

1.1. Tính cấp thiết của việc nghiên cứu đề tài

Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ X Đảng ta đã xác định: “*Hiện nay và trong nhiều năm tới, vấn đề nông nghiệp, nông dân và nông thôn có vị trí chiến lược đặc biệt quan trọng trong sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa của đất nước*”[8]. Trong thời gian qua các cấp, các ngành từ trung ương đến địa phương đã không ngừng triển khai nhiều chương trình, dự án nhằm thúc đẩy và phát triển nông nghiệp, nông thôn hướng tới chủ động giải quyết thiết thực các vấn đề đời sống và đáp ứng nhu cầu cho nông dân, đặc biệt là các hộ nghèo, vùng sâu, vùng xa, vùng khó khăn vươn lên có cuộc sống tốt hơn, đảm bảo phát triển bền vững của đất nước trong quá trình công nghiệp hóa, hiện đại hóa, phù hợp với yêu cầu hội nhập kinh tế, quốc tế.

Góp phần cùng cả nước thực hiện thắng lợi các chủ trương, chính sách mà Đảng và Nhà nước đề ra, năm 2011, Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn chọn xã Nông Thịnh huyện Chợ Mới tỉnh Bắc Cạn đại diện cho các xã thuộc vùng Trung du Niêm Núi phía Bắc xây dựng thí điểm mô hình nông thôn mới cấp xã. Sau 1 năm thực hiện đề án, tại đây bộ mặt nông thôn được thay đổi đáng kể về cơ sở hạ tầng, về kinh tế - xã hội, văn hoá - môi trường... tạo thêm nhiều việc làm, nâng cao thu nhập, góp phần tích cực vào mục tiêu giảm nghèo của địa phương.

Tuy nhiên, đây là chương trình mới nên trong quá trình thực hiện đề án không tránh khỏi những trở ngại liên quan đến các lĩnh vực về xây dựng cơ bản, quy hoạch, kinh tế, văn hoá - xã hội... Mô hình áp dụng thực hiện với quy mô xã, do xã không phải là một đơn vị hành chính quản lý Nhà nước, cũng không phải là đơn vị hoạt động kinh tế nên một số nội dung của chương trình cấp xã không chủ động thực hiện được, do đó kết quả thực hiện xây dựng mô hình chưa cao.

Tháng 4 năm 2009 Ban chấp hành Trung ương Đảng khóa X có Thông báo số 491 kết luận của Thủ tướng Chính phủ về “*Chương trình xây dựng thí điểm mô hình nông thôn mới trong thời kỳ công nghiệp hóa, hiện đại hóa*” [1]. Xã Nông Thịnh huyện Chợ Mới tỉnh Bắc Kạn được chọn xây dựng mô hình xã điểm đại diện cho khu vực Trung du miền núi phía Bắc xây dựng nông thôn mới.

Như vậy, sau 1 năm triển khai xây dựng mô hình thí điểm thì thực trạng xây dựng nông thôn mới ở xã Nông Thịnh đã và đang diễn ra như thế nào? Có đạt được mục tiêu đề ra hay không? Vai trò của người dân và các tổ chức xã hội được thể hiện như thế nào trong quá trình tham gia xây dựng mô hình nông thôn mới? Thuận lợi, khó khăn của người dân và các tổ chức xã hội trong quá trình xây dựng nông thôn mới ở đây? Bài học kinh nghiệm nào cần rút ra trong quá trình xây dựng mô hình nông thôn mới? Cần có các giải pháp gì để giúp người dân và các tổ chức xã hội tham gia thực hiện tốt mô hình nông thôn mới đảm bảo duy trì mô hình có hiệu quả, hợp lý và có tính bền vững?

Để góp phần thúc đẩy việc thực hiện xây dựng nông thôn mới của vùng Trung du Miền Núi, đánh giá đúng thực trạng của người dân và các tổ chức xã hội ở xã Nông Thịnh trong xây dựng nông thôn mới, trên cơ sở đó đề xuất các giải pháp thực hiện tốt mô hình này, chúng tôi tiến hành nghiên cứu đề tài “***Đánh giá bước đầu xây dựng nông thôn mới và một số biện pháp thực hiện tại xã Nông Thịnh huyện Chợ Mới, tỉnh Bắc Kạn***”.

1.2. Mục tiêu nghiên cứu

1.2.1. Mục tiêu chung

Đánh giá tìm ra các biện pháp để xã Nông Thịnh huyện Chợ Mới tỉnh Bắc Kạn thực hiện ngày càng tốt hơn Bộ tiêu chí Quốc gia.

1.2.2. Mục tiêu cụ thể

- Nghiên cứu cơ sở lý luận về nông thôn mới, các bài học kinh nghiệm thực tế của các nước trên thế giới về việc xây dựng nông thôn mới.